

मिति: २०७९/०४/०७

सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५ (३) र नियमावलीको नियम ३ बमोजिम यस नापी विभागको देहायका विवरणहरू प्रकाशन गरिएको छ।

(क) निकायको स्वरूप र प्रकृति:-

नापी विभागको स्थापना वि.सं. २०१४ सालमा भएको हो। देशको आर्थिक तथा सामाजिक विकासका निमित्त आवश्यक पर्ने नक्सा तथा भौगोलिक सूचनाहरू देशमै उत्पादन गरी सर्वसुलभ बनाउने र यस क्षेत्रमा कार्यरत देशका अन्य सरकारी, सार्वजनिक निकायसँग समन्वय गरी नापनक्सा तथा भौगोलिक सूचना उत्पादनमा एकरूपता कायम गर्ने प्रमुख उद्देश्यका साथ स्थापित यस विभागले नेपालको राष्ट्रिय नाप-नक्सा निकाय (National Mapping Organization, NMO) को भूमिका निर्वाह गरिरहेको छ।

(ख) प्रमुख उद्देश्य र कार्यक्षेत्र:-

देशको राष्ट्रिय नापनक्सा निकायको रूपमा भूमिका निर्वाह गरिरहेको यस विभागलाई तोकिएको प्रमुख कार्यक्षेत्र देहाय बमोजिम रहेको छ।

- देशभरमा नापनक्साको लागि आवश्यक पर्ने नियन्त्रण विन्दुहरूको स्थापना, खगोलीय सर्भेक्षण, प्रक्षेपण प्रणाली/जिओइड/इलिप्सोइड परिभाषित गर्ने, सम्भावित भौगोलिक दुर्घटनाको पूर्वअनुमान गर्न सुक्ष्मचालको अध्ययन गर्ने, खगोलीय गतिविधिको पर्यवेक्षण गर्ने लगायतका कार्यहरू सम्पादन गर्ने।
- विभिन्न माननापमा नक्सा तथा भौगोलिक सूचनाहरू उत्पादन तथा वितरण गरी सर्वसुलभ गराउने (उदाहरणको लागि राष्ट्रिय श्रृंखलाका विभिन्न माननापका स्थलरूप नक्साहरू, प्रशासनिक नक्साहरू, थिम्याटिक नक्साहरू, विभिन्न नक्सासँग सम्बन्धित डिजिटल डाटा, हवाईफोटो आदि)।
- कित्तानापी मार्फत देशको जग्गा प्रशासन तथा व्यवस्थापनको लागि आवश्यक भूमि लगत तयार गर्ने तथा यसरी तयार गरिएको भूमि लगतलाई नियमित रूपमा नापनक्सा गरी अद्यावधिक गर्ने।
- नेपाल सरकारलाई अन्तराष्ट्रिय सीमा नापनक्सा सम्बन्धी प्राविधिक परामर्श प्रदान गर्ने।

माथि उल्लेख भए बाहेक राष्ट्रिय नापनक्सा निकायको हैसियतले नापी विभागले सम्पादन गर्ने अन्य महत्वपूर्ण कार्यहरूमा देशभरको नापनक्सा कार्यको नियमन, सार्वजनिक खर्चबाट तयार गरिने नापनक्सा तथा भू-सूचनाहरूका लागि स्पेसिफिकेशन स्वीकृत गर्ने, अन्तराष्ट्रिय पेशागत संघसंस्था तथा निकायहरूसँग सहकार्य, नापनक्सा क्षेत्रमा माग बमोजिम परामर्श दिने आदि पर्दछन्।

यस विभाग अन्तर्गत स्थलरूप नापी तथा भू-उपयोग व्यवस्थापन महाशाखा, खगोल तथा भू-मापन महाशाखा, कित्तानापी महाशाखा र भौगोलिक सूचना पूर्वाधार महाशाखा छन्। स्थलरूप नापी तथा भू-उपयोग व्यवस्थापन महाशाखाबाट विभिन्न माननापका स्थलरूप नक्सा, नेपालको प्रशासनिक नक्सा तयार गर्ने, हवाई फोटो लिने र भू-उपयोग नक्सा प्रकाशन तथा वितरण गर्ने कार्य हुन्छ। खगोल तथा भू-मापन महाशाखाबाट नाप नक्साको लागि नियन्त्रण विन्दुको

संजाल स्थापना, मर्मत सम्भार तथा समतलन सेवाहरूको कक्षाहरू कित्तानापी महाशाखाबाट सबै जिल्लास्थित नापी कार्यालय तथा विशेष नापी कार्यालय मार्फत नक्सा विक्री तथा डिजिटल डाटा तयार गर्ने काम हुन्छ र भौगोलिक सूचना पूर्वाधार महाशाखाबाट भौगोलिक सूचनाको विक्री तथा डिजिटल डाटा तयार गर्ने कार्य हुन्छ ।

(ग) निकायको काम कर्तव्य र अधिकार:-

विभाग अन्तर्गतका कार्यालयहरूबाट संचालन हुने कार्यक्रमहरूको बजेट तथा कार्यान्वयन कार्ययोजना तयार गर्ने । मातहत निकायहरूबाट भए गरेका कार्यको नियमित अनुगमन सुपेरिवेक्षण गर्ने । सम्पूर्ण महाशाखा, आयोजना तथा कार्यालयहरूमा कर्मचारी खटन घटन गर्ने र सम्पूर्ण प्रशासनिक तथा आर्थिक क्रियाकलाप संचालन गर्ने । महाशाखा, कार्यालयमा रहेका प्राविधिक समस्याहरूको निराकरण गर्ने ।

(घ) निकायमा रहने कर्मचारी संख्या र कार्य विवरण:-

नापी विभागमा जम्मा कर्मचारी संख्या २९९० रहेको जसमा महानिर्देशक, उप-महानिर्देशक, निर्देशक, प्रमुख नापी अधिकृत, उप-सचिव (लेखा), उप-सचिव (प्रशासन), नापी अधिकृत, शाखा अधिकृत, लेखा अधिकृत, कानून अधिकृत, कम्प्युटर र इन्जिनियर, ना.सु., सभेक्षक, खरिदार, लेखापाल, कम्प्युटर अपरेटर, सहायक कम्प्युटर अपरेटर र अमिनको दरबन्दी पर्दछ । प्रत्येक पदको कार्य विवरण तयार भई सोही बमोजिम कार्य संचालन हुँदै आएको छ ।

(ङ) निकायबाट प्रदान गरिने सेवा:-

नापनकसा, पूर्जा वितरण तथा विभिन्न खालका नक्सा विक्री र हवाई फोटो लिने, सीमा सभेक्षणमा प्राविधिक सहयोग र नियन्त्रण विन्दु कायम गर्ने, भू-उपयोग नक्सा प्रकाशन तथा वितरण गर्ने आदि कार्य गर्ने र प्राविधिक विषयमा कार्यालयले माग गरेको निकासा निर्देशन दिने ।

(च) सेवा प्रदान गर्ने निकायको शाखा र जिम्मेवारी अधिकारी:-

निकाय	सेवा	जिम्मेवार अधिकारी
स्थलरूप नापी तथा भू-उपयोग व्यवस्थापन महाशाखा	नक्सा विक्री वितरण	उप-महानिर्देशक
खगोल तथा भू-मापन महाशाखा	नियन्त्रण विन्दुहरूको नियामक उपलब्ध गराउने	उप-महानिर्देशक
भौगोलिक सूचना पूर्वाधार महाशाखा	डाटा विक्री वितरण	उप-महानिर्देशक

(छ) सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर र अवधि:-

नेपाल सरकारद्वारा विभिन्न समयमा निर्णय गरी सेवा दस्तुर सम्बन्धी निर्धारण गरिएको छ । सो सम्बन्धी विवरण नागरिक वडापत्र मार्फत सार्वजनिक गरिएको छ । विभिन्न पत्र पत्रिका, वार्षिक मुखपत्र मार्फत सार्वजनिक गर्ने गरिएको छ ।

(ज) निर्णय गर्ने प्रक्रिया र अधिकारी:-

२

सम्बन्धित शाखाका अधिकृत स्तरका पत्राचारको लागि उप-महानिदेशक/महानिदेशकज्यूबाट निर्णय हुने ।

(झ) निर्णय उपर उजुरी सुन्ने अधिकारी:-

उप-महानिदेशकले गरेको निर्णय उपर महानिदेशकले गरेको निर्णय उपर भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिवी निवारण मन्त्रालयको सचिव समक्ष उजुरी गर्न सकिने ।

(ञ) सम्पादन गरेको प्रमुख कामको विवरण:-

- यस वर्ष जग्गाधनी दर्ता प्रमाणपूर्जा वितरण तर्फ ना.का. सप्तरी, धनुषा, महोत्तरी, कावासोत, रुपन्देहीमा गरी जम्मा ४८०२३ जग्गाधनी दर्ता प्रमाणपूर्जा पूर्जा माननिय मन्त्रीज्यूको उपस्थितिमा सम्पन्न गरिएको छ ।
- यस वर्षको हाल सम्म नापनक्सा तर्फ विशेष नापी (डिजिटल नापी कार्यालय बनेपा समेत) १४७१०.२ हेक्टर, गाउँब्लक नापी ३१८ हेक्टर, पुनः नापी २३५५.३९ हेक्टर गरी जम्मा १७३८३.५९ हेक्टर नापनक्सा सम्पन्न भएको छ ।
- NeLIS तथा मेरोकित्ता तर्फ, हाल सम्म उपत्यकाका सम्पूर्ण नापी कार्यालयहरूसहित हाल सम्म जम्मा ५० वटा कार्यालयहरूमा प्रणाली कार्यान्वयनमा रहेको छ ।
- ६८ सिट स्थलरूप आधारनक्सा अद्यावधिकको क्षेत्रिय कार्य सम्पन्न भएको छ ।
- देशभरका सम्पूर्ण ७५३ स्थानीय तहको भु-उपयोग नक्सा हस्तान्तरण सम्पन्न ।
- बहुवर्षीय LIDAR परियोजना बाट प्रारम्भिक DEM, Point cloud तथा Contour प्राप्त भई सुझाव प्रदान गरिएको

सूचना अधिकारी र प्रमुखको नाम र पद:-

१) दामोदर ढकाल, निर्देशक, सूचना अधिकारी मोवाइल नं. ९८५१२४६७६९

२) प्रकाश जोशी, महानिदेशक मोवाइल नं. ९८५११०४१५५

(ट) ऐन, नियम, विनियम, निर्देशिकाको सूची:-

देहाय बमोजिमका ऐन, नियम तथा निर्देशिका मार्फत सेवा प्रवाह कार्य भईरहेको छ ।

जग्गा नापजाँच ऐन, २०१९, मालपोत ऐन, २०३४, जग्गा नापजाँच नियमावली, २०५८, जग्गा नापजाँच तथा नक्सा श्रेस्ता अद्यावधिक सम्बन्धी निर्देशिका, २०७३, गाँउ ब्लक क्षेत्रको नाप जाँच सम्बन्धी निर्देशिका, २०७७, द्वन्दवाट भूमिलगत क्षति भएका क्षेत्रको नाप जाँच गरी पुर्नस्थापना गर्ने सम्बन्धी निर्देशिका २०७१, डिजिटल प्रणालि मार्फत जग्गाको नाप नक्सा तथा जग्गा प्रशासन सम्बन्धी सेवा प्रवहा निर्देशिका, २०७८

(ठ) तोकिए बमोजिम अन्य विवरण:-

(क) अघिल्लो आर्थिक वर्षमा सार्वजनिक निकायले कुनै कार्यक्रम वा आयोजना संचालन गरेको भए सो को विवरण:-

विभिन्न महाशाखा अन्तर्गत सालवसाली रूपमा देहाय अनुसारको कार्यक्रम संचालन भै रहेको ।

- कित्तानापी कार्यक्रम तथा नापी कार्यालय सुदृढीकरण कार्यक्रम
- खगोल तथा भू-मापन कार्यक्रम
- स्थलरूप नापी तथा भू-उपयोग व्यवस्थापन कार्यक्रम

(ख) सार्वजनिक निकायको वेबसाईट भए सो को विवरण:- www.dos.gov.np

(ड) बेरुजु फल्टरिङ सड्बन्धी विवरण:-

- जड्मा बेरुजु : रु. ॡ,ॡ१,ॡ०,००
- सड्परिक्षण ड्एको : रु ॡ,ॡॡ,ॡॡ,१ॡॡ।
- फल्टरिङ प्रतिशत : ॡ०.१ॡ%

ॡ(ख१) सार्वजनिक निकायले प्राप्त गरेको वैदेशिक सहायता, ःटण, अनुदान एवं प्राविधिक सहयोग र सड्झौता सड्बन्धी विवरण:-

कार्यक्रम/आयोजना	हालसड्म भौतिक प्रगति प्रतिशत	कैफियत
नापी विभाग	१ॡ.०%	
कित्तानापी कार्यक्रम	१ॡ.०%	(नापी कार्यक्रम सुदृढीकरण कार्यक्रम सहित)
खगोल तथा ड्ू-ड्ापन कार्यक्रम	११.०१%	
स्थलरूप नापी तथा ड्ू-उपयोग व्यवस्थापन कार्यक्रम	१३.ॡ%	
भौगोलिक सूचना पूर्वाधार कार्यक्रम	१३.ॡ%	

ॡ(ख३) सार्वजनिक निकायले वर्गीकरण तथा संरक्षण गरेको सूचनाको नामावली र त्यस्तो सूचना संरक्षण गर्न तोकिएको समयवधि:-

हालसड्म वर्गीकरण नड्एको ।

ॡ(ख१) सार्वजनिक निकायमा परेका सूचना माग सड्बन्धी निवेदन र सो उपर सूचना दिइएको विषय:-

यस अवधिमा सूचना माग सड्बन्धी १ निवेदन परेकोमा नियमानुसार फल्टरिङ ड्एको ।

(ग) सार्वजनिक निकायका सूचनाहरु अन्यत्र प्रकाशन ड्एका वा हुने ड्एको ड्ए सो को विवरण:-

Nepalese journal on Geo-informatics (वार्षिक), विभिन्न राष्ट्रिय स्तरका पत्र पत्रिकाहरु, रेडियो बुलेटिन, e-bulletin, ड्ूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालयको वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन र नापी विभागको website माफत विभिन्न सूचनाहरु सड्प्रेषण हुँदै आएको ।